

KÖZÉPKORI
EGYETEMES
MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET
diasorozat

2008 JÚLIUS 13.

KARCSI KÖNYVTÁR VIBÉRTÁR
C 76/B - 2004

T-39

UTAZÓK, FELFEDEZŐK,
GYARMATOSÍTÓK

Budapest, 1978

2008 MÁJUS 07.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat
Társadalomtudományi Osztályának
kiadványa

Irta és összeállította: Marosi Endre

Lektorálta: Jónás Ilona

Szerkesztette: M. Szabó Mária Rózsa

Felelős szerkesztő: Vadász Sándor

Készült a TIT Rotaüzemében - Példányszám: 100
Gy.sz.: 78/1859 - Felelős kiadó: Radványi Gáspár

1. A vikingek főbb utjainak vázlata. VIII-IX. század. Térkép.
2. Viking hajó. Modell.
3. Világtérkép. XI. század. Metszet.
4. Gardizi könyvéből. A XI. századi arab utazó említi a magyarokat is.
5. Mongolkori utazók. 1245-1255. Térkép.
6. Marco Polo. (1254-1323.) 1271-től Kinában élt, majd visszatérve Itáliába, kiadta emlékiratait. Metszet.
7. Apostolok szekéren. 1335 k. Szerb freskó.
8. Bertrandon de la Brocquiére felajánlja a Korán fordítását Jó Fülöpnek. 1453-1467 k. Jean le Tavernuier miniaturája. Brocquiére 1432-33-ban járt a Szentföldön (átutazott Magyarországon is), Jó Fülöp burgund herceg megbízásából. A kép eseménye a pothiéres-i apátság előtt történik a lovag keleties viseletben látható.
9. Paolo Toscanelli térképe. XV. század második fele. Toscanelli tanácsait Kolumbusz is kikérte utja előtt. Feldolgozás.
10. Kolumbusz Kristóf. (Cristoforo Colombo) 1446/7-1506. Génuai hajós, spanyol szolgálatban fedezte föl Amerikát. Germano Costa egykoru metszete.

11. Kolumbusz hajói. A tenger nagy saját rajza a Santa Maria, Niña hajókról.
12. Kolumbusz partraszállása Haiti (akkor Hispaniola) szigetén. 1492. Metszet.
13. Vespucci utjai. 1497-1504. Térkép vázlat. Amerigo Vespucci génuai tengerész jött rá, hogy Kolumbusz nem Indiába érkezett, hanem új földrészt fedezett föl. 1505-ben kiadott könyve után róla nevezték el az új földrészt.
14. Juan de la Cosa térképe a világról. 1500. A térkép már tükrözi Kolumbusz utjainak tapasztalatát. Tájolása: jobbra É, balra D, fent Ny, lent K.
15. Balboa birtokba veszi a Csendes-óceánt a spanyol király számára. 1513. Vasco Nuñez de Balboa (1475-1517) spanyol hajós és konkisztádor. Miután bebizonyosodott, hogy Amerika nem India, meg kellett találni a két világrész közti óceánt. Ez a felfedezés fűződik Balboa nevéhez, aki Közép-Amerikán át szárazföldi expedíciót hajtott végre. Metszet.
16. Hernão Cortez. 1519-22 között. Cortez spanyol konkisztádor (1485-1547), Mexikó meghódítója. Hadjárataival kezdődik meg a közép- és délamerikai indián kultúrák véres pusztítása. Metszet.
17. Francisco Pizarro. 1531-33 között Pizarro spanyol konkisztádor leigázta az inka birodalmat, megalapította Lima városát. (Peru.) Élt 1470 k. - 1541. Egykorú metszet.

18. Magellán. 1480-1521. Fernao de Magelhães portugál admirális, 1519-ben öt hajójával megkezdte a Föld körülhajózását. 1521-ben Cebu szigeténél elesett a benmszülöttekkel fölöslegesen vívott harcban, de egyetlen megmaradt hajója, a Victoria, befejezte a Föld körülhajózását. Magellán expedíciója gyakorlatban bizonyította be, hogy a Föld gömbölyü. Arckép.
19. A Victoria hajó. Magellán expedíciójának egyetlen, célhoz ért hajója. Parancsnoka Sebastiano del Cano admirális. Metszet.
20. Mercator térképének módszere. Gerhard Kremer (Mercator) német térképész (1512-1594), kidolgozta a Föld gömbjének síkvetületi ábrázolását.
21. A kísértethajó. 1500 k. A középkori tengerész baboná egyik témája, a bolygó hollandi legendájának ősforrása. Metszet.
22. Sir Francis Drake. 1540-1596. Erzsébet angol királynő kalózkapitánya, a XVI. század legkiválóbb és legeredményesebb admirálisa. 1577-80 között másodikként hajózza körül a Földet, eközben felfedezi Kaliforniát. Nagy sikereket ért el a spanyol flotta ellen. Egykorú metszet.

23. Angol lottócédula. 1616. Az első, amerikai-angol gyarmatot 1574-ben alapította sir Walter Raleigh admirális Virginiában. (Élt 1552 k. - 1617.) A gyarmatosítás költségeire részvénytársaságok alakultak, illetve más forrásokból biztosítottak tőkét. Ezt a célt szolgálta a lottócédula is.
24. Coligny francia admirális. 1519-1572. Gaspard de Chatillon, a francia hugenották vezére. Áldozatául esett a Szent Bertalan-éji vérfürdőnek. Metszet.